

Center for Voldtægtsofre

Odense

Årsrapport 2009

Forord

Dette er en samlet rapport om aktiviteter i Center for Voldtægts ofre på Odense Universitetshospital i 2009. Centret er et behandlingscenter såvel som et videntcenter, og rapporten beskriver de aktiviteter, som tilbydes i Center for Voldtægts ofre.

Inden for det vigtige arbejde for voldtægtsramte er der flere ting at glæde sig over.

Der er sket flere nye tiltag på det retsmedicinske område i Center for Voldtægts ofre på OUH. Bl.a. er dataindsamling til Birgitte Schmidt Astrups ph.d.-projekt om dokumentation og tolkning af skader hos kvinder, der har været udsat for voldtægt, gået i gang.

Af andre initiativer kan nævnes, at Klinisk Psykologisk Afdeling siden 1. februar 2009 har ydet psykologisk bistand til ofrene ved Center for Voldtægts ofre på afdeling D som en del af centerets faste tilbud.

Centrets drivkraft er læger, sygeplejersker og andet personale som med ildhu varetager de opgaver, som er knyttet til mennesker i en meget sårbar situation.

Jeg håber, at rapporten vil kunne informere og inspirere alle med interesse for dette vigtige område og ser frem til i 2010 yderligere at arbejde for at styrke og udvikle centrets vigtige indsats.

Judith Mølgaard
direktør
OUH,
Odense Universitetshospital og
Svendborg Sygehus

Indhold

Forord	1
1. Indledning.....	3
2. Statistiske oplysninger over henvendelser i centeret.....	4
3. Tema: Året 2009	14
3.1 <i>Pressemeddelelser.....</i>	14
3.2 <i>Seminar marts 2009</i>	17
3.3 <i>Retsmedicin.....</i>	19
3.4 <i>Den nye ordning med fast tilknyttet psykolog.....</i>	20
3.5 <i>Tilbud om opfølgende sygeplejesamtaler i Center for Voldtægtsofre.....</i>	21
4. Center for Voldtægtsofre	22
4.1 <i>Styregruppe</i>	22
4.2 <i>Arbejdsgruppe til udarbejdelse af årsrapport 2009.....</i>	22

1. Indledning

Den aktuelle årsrapport fra Center for Voldtægtsofre ved Odense Universitetshospital dækker året 2009.

Centrets målgruppe er mænd og kvinder, der har været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg.

Vi tilbyder akut hjælp og støtte i forbindelse med retsmedicinsk undersøgelse, sporsikring, politi-anmeldelse og politiafhøring. Vi yder psykologbistand indenfor 48 timer samt opfølgende samtale ved specialuddannet sygeplejerske.

Centret har i 2009 modtaget 53 henvendelser – et fald i forhold til antallet i 2007 og 2008. Dette skyldes primært en uforklarlig lav henvendelsesprocent først på året.

Hovedgruppen er fortsat piger mellem 15 og 19 år, der udgør 40 %.

72 % af de kvinder, der henvender sig, ønsker at politianmelde sagen, hvilket også er stabilt i forhold til sidste år.

Vi har i 2009 haft stor glæde af at have en psykolog fast tilknyttet Centret. Således har kun 1 person afslået kontakt til psykolog.

Sluttelig en tak for endnu et år med velfungerende samarbejde mellem retsmedicinere, politi, psykologer, læger og sygeplejersker.

Denne rapport vil være tilgængelig på vores hjemmeside på www.ouh.dk under afd. D.

Ledende oversygeplejerske
Lone Hedemand

2. Statistiske oplysninger over henvendelser i centeret

Tabel 1: Antal henvendelser

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Total	37	40	47	52	57	67	66	53
Heraf mænd	1				1	1	1	1

I 2009 var der 53 henvendelser, hvilket er et fald i forhold til de foregående 3 år. Der var en mand der henvendte sig, hvilket svarer til de foregående år.

Tabel 2: Antal henvendelser fordelt på året

	2009	%-fordeling
Januar	1	2 %
Februar	0	0 %
Marts	2	4 %
April	4	8 %
Maj	2	4 %
Juni	11	20 %
Juli	6	11 %
August	7	13 %
September	4	8 %
Oktober	5	9 %
November	8	15 %
December	3	6 %
Total	53	100 %

Det var særligt i årets første 3 måneder, at der kom få henvendelser. En mulig årsag kan være, at der på det tidspunkt var meget fokus på falske anmeldelser i pressen, hvilket måske kan have haft en indflydelse på voldtægtsramtes frygt for ikke at blive troet på og nogle dermed har afholdt sig fra at rette henvendelse.

Resten af året fordelte antallet af henvendelser sig jævnt, dog med hele 20 % i juni måned.

Tabel 3: Antal henvendelser fordelt på ankomsttidspunkt

	2009	%-fordeling
Klokken 08 - 16	20	38 %
Klokken 16 - 24	19	36 %
Klokken 24 - 08	14	26 %
Total	53	100 %

Henvendelserne fordeler sig jævnt over døgnet, dog med lidt færre henvendelser i timerne fra 24 – 08. Dette svarer helt til fordelingen i 2008.

Tabel 4: Offerets samlivsforhold

	2009	%-fordeling
Gift/samlevende	10	19 %
Bor alene	8	15 %
Bor hjemme	15	28 %
Andet/uoplyst	20	38 %
Total	53	100 %

Tabel 5: Offerets beskæftigelse

	2009	%-fordeling
Under uddannelse	15	28 %
Faglært arbejder	4	8 %
Ufaglært arbejder	0	0 %
Uden beskæftigelse	4	8 %
Andet/uoplyst	30	56 %
Total	53	100 %

Tabel 6: Henviser

	2009	%-fordeling
Politi	25	47 %
Selv	17	32 %
Skadestue	6	11 %
Egen læge /vagtlæge	2	4 %
Andet/uoplyst	3	6 %
Total	53	100 %

47 % af ofre ankommer sammen med politiet, 32 % retter selv henvendelse (ofte med støtte fra en pårørende), 11 % kommer via skadestuen og 4 % via egen læge eller vagtlæge. Rubrikken andet/uoplyst kan dække over henvendelse via f.eks. et bosted eller "Reden".

Tabel 7: Opfølgende samtaler

	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	2009
Opfølgende samtale med sygeplejerske	1	7	7	7	22
Afslå kontakt med psykolog					1

42 % har ønsket en opfølgende samtale med en sygeplejerske 2 – 3 uger efter overgrebet, hvilket svarer til antallet i 2008, hvor tilbuddet var en samtale med en gynækolog.

Tabel 8: Antal henvendelser fordelt på alder

	2009	%-fordeling
< 15 år	7	13 %
15 – 19 år	21	40 %
20 – 24 år	10	19 %
25 – 29 år	2	4 %
30 – 34 år	5	9 %
Over 34 år	8	15 %
Total	53	100 %

13 % af henvendelserne var fra piger under 15 år. Dette er en stigning i forhold til 2008, hvor denne gruppe kun udgjorde 7,6 %.

Den øvrige fordeling af aldersgrupper svarer overens med fordelingen i 2008.

Tabel 9: Oprindelsesland hvis ikke Danmark

	2009
Grønland	1
Vietnam	1
Iran	1
Irak	2

10 % af henvendelserne var fra ofre med anden etnisk baggrund, hvilket svarer godt overens med antallet i 2008, hvor denne gruppe udgjorde 12 %.

Det skal dog bemærkes, at der i 2008 var 6 med grønlandsk baggrund, hvor der i 2009 kun er 1.

Tabel 10: Kendskab til gerningsmand

	1. kvar- tal	2. kvar- tal	3. kvar- tal	4. kvar- tal	2009	%- fordeling
Længere kendskab til gerningsmand >24 timer	2	7	8	8	25	47 %
Kortere kendskab til gerningsmand <24 timer	0	6	7	4	17	32 %
Overfaldsvoldtægt	0	4	1	3	8	15 %
Husker intet	1	0	1	1	3	6 %
Total	3	17	17	16	53	100 %

47 % har kendt gerningsmanden i mere end 24 timer.

32 % har kendt gerningsmanden i mindre end 24 timer, hvilket er en stigning i forhold til 2008, hvor denne gruppe udgjorde 15 %.

15 % har været udsat for overfaldsvoldtægt, hvilket er et fald i forhold til 2008, hvor 24 % havde været udsat for overfaldsvoldtægt.

Tabel 11: Relation til gerningsmand

	2009	%-fordeling
"Ven"	11	21 %
Ekskæreste/-ægtefælle/ samlever	6	11 %
Kæreste/ægtefælle/samlever	2	4 %
Familie	3	6 %
Ukendt	10	19 %
Andet/Vides ikke	21	39 %
Total	53	100 %

21 % udsættes for overgreb af en "ven", hvilket er et fald i forhold til 2008 (38 %). "En ven" kan være en klassekammerat, en søskendes ven, en nabo m.m.

11 % udsættes for overgreb af en ekskæreste eller eks-ægtefælle, hvilket næsten er en fordobling i forhold til 2008 (7,6 %).

I 6 % af overgrebene har gerningsmanden været i familie med ofret, hvilket er en stor stigning i forhold til 2008, hvor kun 1,5 % var begået af familie.

19 % blev begået af en ukendt, hvilket gør sig gældende i overfaldsvoldtægt. Til denne gruppe hører også de tilfælde, hvor ofret kun svagt husker, hvad der er sket og ikke kan redegøre for, hvem gerningsmanden var.

Gruppen "andet" dækker f.eks. over kollega, bekendt eller forældres ven.

Tabel 12: Antal gerningsmænd:

	2009	%-fordeling
1 person	43	80 %
2 personer	2	4 %
3 eller flere personer	4	8 %
Vides ikke	4	8 %
Total	53	100 %

I 80 % af tilfældene blev overgrebene begået af 1 person.

I 4 % af tilfældene var der 2 gerningsmænd, hvilket i 2008 udgjorde 7,6 %

I 8 % af tilfældene var der 3 eller flere gerningsmænd, hvilket i 2008 udgjorde 10,6 %.

Gruppen "vides ikke" dækker over de tilfælde, hvor ofret intet husker.

Tabel 13: Gerningssted

	2009	%-fordeling
Gerningsmandens bolig	13	24 %
Offerets bolig	10	19 %
Anden privat bolig	13	25 %
Udendørs offentligt sted	12	22 %
Indendørs offentligt sted	0	0 %
Taxa	0	0 %
Bil	2	4 %
Diskotek/bar	0	0 %
Uoplyst	3	6 %
Total	53	100 %

24 % af overgrebene har fundet sted i gerningsmandens bolig, hvilket svarer til fordelingen i 2008 (27,3 %).

19 % finder sted i ofrets egen bolig, hvilket er et lille fald i forhold til 2008 (24,2 %).

Det vil sige at 43 % af overgrebene har fundet sted i ofrets eller gerningsmandens bolig og det er typisk i disse tilfælde, hvor gerningsmanden er en "ven", eller en man har mødt i byen.

25 % finder sted i anden privat bolig, hvilket typisk er tilfælde, hvor ofret pga. for meget alkoholindtag har lagt sig til at sove til en privat fest, og så vågner under overgrebet eller først opdager det næste morgen. Også her er gerningsmanden ofte en "ven" eller en venindes ven.

22 % finder sted på et udendørs offentligt sted, hvilket typisk kan være til en festival, på en vej eller en sti.

Tabel 14: Indtrængning med penis

	2009	%-fordeling
Indtrængning	35	66 %
Indtrængning forsøgt – ikke gennemført	1	2 %
Ingen indtrængning	0	0 %
Uoplyst/Vides ikke	17	32 %
Total	53	100 %

Fordelingen her stemmer helt overens med fordelingen i 2008.

Gruppen uoplyst/vides ikke dækker over de tilfælde, hvor ofret ikke kan redegøre for, hvad der har fundet sted eller det ikke er noteret.

Tabel 15: Legemsåbning

	2009	%-fordeling
Skede	29	55 %
Mund	4	8 %
Endetarm	6	11 %
Uoplyst/Vides ikke	18	34 %

I 55 % af overgrebene har der været indtrængning i skeden og i 8 % i munden.

Ved 11 % af overgrebene har der været indtrængning i endetarmen, hvilket er mere end en fordobling i forhold til 2008 (4,5 %).

Ved nogle overgreb har der været indtrængning i såvel skede som i endetarm.

Tabel 16: Udsat for fysisk vold

	2009	%-fordeling
Ja	15	28 %
Husker intet	13	25 %
Uoplyst	11	21 %

I 28 % giver ofret udtryk for at have været udsat for fysisk vold. Dette er en lille stigning i forhold til 2008 (21,2 %)

25 % kan ikke redegøre for, hvorvidt de blev udsat for vold under overgrebet.

I 21 % af tilfældene er det uoplyst, om der var fysisk vold under overgrebet.

I 26 % af overgrebene giver ofret udtryk for ikke at være blevet udsat for fysisk vold.

Tabel 17: Karakter af fysisk vold

	2009	%-fordeling
Fastholdt	8	15 %
Bundet	1	2 %
Kradset	0	0 %
Slag med hånd/genstand	5	10 %
Spark	0	0 %
Snit/bid/stik	1	2 %
Fremmedlegeme i legems- åbning	0	0 %
"Kvælningsforsøg"/taget om halsen	3	6 %
Skubbet /hevet /trukket/væl- tet	5	10 %
Ødelagt tøj	0	0 %

Karakteren af den fysiske vold har primært været fastholdelse, slag samt at blive skubbet/hevet/trukket/væltet.

Tabel 18: Fysiske skader

	2009	%-fordeling
Skader på hud	10	19 %
Skader på kønsdele	3	6 %
Andet	2	4 %

Tabel 16, 17 og 18 skal betragtes med et vist forbehold, da det ikke rutinemæssigt noteres af sygeplejersken i Centret, hvorvidt ofret har været udsat for fysisk vold, samt hvilken karakter volden havde.

Tabel 19: Offerets modstand

	2009	%-fordeling
Verbal modstand (stop, nej, lad være...)	13	25 %
Verbal advarsel (menstruation, smittefare...)	0	0 %
Gråd	2	4 %
Skrig/råb	3	6 %
Løb	0	0 %
Slag/spark/skub	2	4 %
Riv/bid	1	2 %
Ingen modstand	11	21 %
Vides ikke	18	34 %

25 % af ofrene giver udtryk for at have gjort verbal modstand under overgrebet, hvilket svarer til i 2008 (25,8 %)

De 34 % under "vides ikke" skal ses i lyset af, at det ikke rutinemæssigt noteres, hvilken modstand ofret giver udtryk for at have gjort.

Tabel 20: Medicin

	2009
Azitromycin	38
Norlevo	22

Tabel 21: Prøver

	2009
Klamydia	42
Gonokokker	35
HIV/Hepatitis	40

Tabel 22: Offerets alkoholindtag inden overgrebet

	2009	%-fordeling
Under 5 genstande	4	8 %
Over 5 genstande	6	11 %
Indtag medførende hukommelsestab	9	17 %
Intet indtag	5	9 %
Uoplyst/Vides ikke	29	55 %

8 % har drukket under 5 genstande inden overgrebet, 9 % havde intet indtag og 11 % havde drukket mere end 5 genstande.

I 17 % af tilfældene havde ofret drukket så meget, at hun intet huskede fra overgrebet eller kun huskede brudstykker.

Den store andel uoplyst/vides ikke dækker dels over, at det ikke rutinemæssigt noteres hvor meget ofret har drukket, dels over de tilfælde hvor ofret ikke husker, hvor meget hun har drukket.

Tabel 23: Virker påvirket af stoffer

	2009
Påvirket af stoffer	2

4 % har fremtrådt påvirket af stoffer.

Tabel 24: Mistanke om drugrape

	2009
Mistanke om drugrape	9

I 17 % af overgrebene har der været mistanke om drugrape. Det er vigtigt at understrege, at det er MISTANKE. Hvorvidt det viser sig, at der er tale om drugrape, er Centret ikke vidende om.

Tabel 25: Politianmeldte

	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	2009
Anmeldt til politiet	2	13	9	14	38

72 % af ofrene har ønsket at anmelde overgrebet til politiet, hvilket svarer til 2008 (69,7 %)

Hvor mange der efterfølgende trækker anmeldelsen tilbage eller først anmelder senere, bliver Centret ikke informeret om.

Tabel 26: Retsmedicinsk undersøgelse

	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	2009
Retsmedicinsk undersøgelse	3	16	13	13	45

85 % af ofrene får lavet en retsmedicinsk undersøgelse med henblik på sporsikring, hvilket svarer til i 2008 (83,3 %).

Tabel 27: Andet

	2009
Opfølgning på Rigshospitalet	1

Er ofret bosiddende på Sjælland, tilbydes hun opfølgning på Rigshospitalets Center for Voldtægts ofre.

I 2009 har det drejet sig om 1 tilfælde.

3. Tema: Året 2009

3.1 Pressemeddelelser

Artikler 2009 kilde fyens.dk

Mand fængslet for voldtægt af 18-årig pige i Odense

05. november 2009 17:21 Af RITZAU

En 45-årig mand fængslet for voldtægt af en 18-årig kvinde i Odense. Grundlovsforhøret foregik for lukkede døre, så de nærmere omstændigheder er ikke kendt.

Retten i Odense har for lukkede døre besluttet at fængsle en 45-årig mand, der er sigtet for at have voldtaget en 18-årig kvinde.

Kvinden henvendte sig onsdag eftermiddag til politiet og anmeldte, at hun var blevet voldtaget i en bil i det nordøstlige Odense. Ud på aftenen blev manden så anholdt.

Ifølge politiet, der er meget tilbageholdende med oplysninger i sagen, har kvinden og den formodede gerningsmand gennem nogle år haft "et vist kendskab" til hinanden.

21-årig Odense-kvinde anmelder voldtægt

11. oktober 2009 10:08 Af KARSTEN HÜTTEL

Kvinden forklarer, at hun blev voldtaget mellem klokken 2.30 og 3.00. Hun fortalte dog først om voldtægten tre timer senere

En 21-årig kvinde fra Odense blev lørdag nat mellem klokken 2.30 og 3.00 angiveligt voldtaget på en parkeringsplads ved Hotel Windsor i Vindegade i Odense.

Den 21-årige var i byen med en veninde og et par mandlige bekendte. Det kan være en af de mandlige bekendte, der ifølge de foreløbige oplysninger har forgrebet sig på kvinden.

Fyns Politi har endnu ikke haft mulighed for en grundig afhøring af den 21-årige, der siden tidligt i morges har været på voldtægtscentret på OUH.

Den unge kvinde fortalte først ved seks-tiden om voldtægten til sin veninde. På dét tidspunkt var de under en bytur nået til området omkring Arkaden.

- Vi vil gerne høre lidt nærmere om, hvorfor politiet ikke blev tilkaldt umiddelbart efter overgrebet, fortæller vagtchef Kim Munksgaard, Fyns Politi.

Efter de sparsomme oplysninger var den 21-årige udover veninden sammen med en mandlig bekendt, og det skulle være denne mandlige bekendtes ven, der skulle have lavet ugeringen.

- Vi har et navn at gå efter, men vi skal have lidt mere styr på hændelsen, inden vi tager den unge mand ind til en egentlig afhøring, fortæller Kim Munksgaard.

Skulle nogen i nattelivet have set, hvad der er foregået på p-pladsen i Vindegade-området mellem 2.30 og 3.00 hører Fyns Politi gerne nærmere på telefon 114.

Anmeldelse: Mand voldtaget i lejlighed i Odense

31. juli 2009 10:45 Af JEPPE NYBYE OG VIBEKE TOFT-NIELSEN

19-årig har meldt til politiet, at han natten til torsdag blev voldtaget i en lejlighed på Snorresvej i Odense. Gerningsmanden eftersøges nu af politiet

Fyns Politi modtog torsdag den 30. juli kl. 10.53 anmeldelse fra en 19 årig dansk mand fra Odense om, at han natten til den 30. juli under trusler om vold var blevet voldtaget af en mand.

Det skulle være sket i en lejlighed på Snorresvej i Odense.

Fyns Politi holder foreløbig kortene tæt ind til kroppen og vil på nuværende tidspunkt ikke komme med flere oplysninger af hensyn til efterforskningen.

Den 19-årige er mand er ifølge politiet fysisk uskadet efter voldtægten, men ifølge døgnrapporten skulle han være blevet truet til at udlevere kontanter. Det vides ikke, hvor meget gerningsmanden fik ud af sin anstrengelser.

Politiet efterforsker sagen ved hjælp af tekniske undersøgelser, afhøringer og efterlysning af gerningsmanden, som formentlig er i slutningen af 20'erne eller starten af 30'erne.

Det er uvist, hvordan gerningsmanden har fået adgang til lejligheden, og om de to kendte hinanden i forvejen.

Dømt for voldtægt på Højskole

18. juni 2009 04:00 Af JEPPE NYBYE

En 18-årig mand har fået fire måneders betinget fængsel for en voldtægt begået på Køng Idrætshøjskole.

Glamsbjerg: Vi skruer tiden tilbage til den sidste lørdag i november 2008. Der er fest på Køng Idrætshøjskole, og en anden fynsk højskoles elever er inviteret - heriblandt det senere offer.

Aftenen begynder med fællesspisning, og bagefter bliver baren åbnet. Den 18-årige senere voldtægtsmand tager godt for sig af spiritussen.

Blandt eleverne på den gæstende højskole er en pige, som den 18-årige har mødt før. De er begge vokset op i en bygd i Nordgrønland og har gået i skole sammen. De snakker og drikker, og der er ikke noget seksuelt imellem dem.

Senere på natten går de to og en anden pige op på et værelse. De drikker videre. Men snart falder de to piger i søvn.

Omkring klokken tre beslutter den 18-årige mand pludselig, at han vil have sex. Han tager den sovende og berusede pige, som han kender i forvejen, og får på en eller anden måde bukserne af hende, hvorefter han gennemfører fuldbyrdet voldtægt.

Samtidig siger han ifølge pigen hendes navn gentagne gange. Angiveligt for at vække hende. Hun vågner og siger, at han skal lade være. Alligevel fortsætter han.

Kun brudstykker kan han i dag huske, og han ved ikke, hvorfor han fortsatte mod hendes vilje.

Vi ved dog, at han fortsatte drikkeriet efter voldtægten for kort efter at falde i søvn ved siden af pigen.

Om morgenen vågnede han ved siden af en grædende pige.

- Sig til ham, at han skal gå sin vej, sagde hun til sin veninde, der havde sovet i sengen ved siden af.

Det gjorde han frivilligt. Senere på dagen blev politiet blandet ind i sagen, men først i går skulle den 18-årige mand have sin dom ved Retten i Odense. Klædt i en sort Real Madridtrøje ankom han beklemt til retten. Flere gange havde han problemer med at holde tårerne tilbage.

Under retssagen kom det frem, at han har svært ved at komme i kontakt med piger, fordi han er meget genert.

Da han ikke er tidligere straffet og meget ung, valgte dommeren at idømme ham fire måneders betinget fængsel.

Dertil kommer, at Kriminalforsorgen skal føre tilsyn med ham i et år. Den kan bestemme, at han skal i alkoholbehandling eller til psykolog. Hans barndom skulle nemlig have været meget traumatisk.

Kvinde løj om Voldtægtsforsøg

11. august 2009 16:38 Af BJARKE VESTESEN

En 23-årig kvinde hævdede, at hun den 30. maj blev hevet ind i en bil med somaliskudseende mænd, der forsøgte at voldtage hende

Nu indrømmer hun, at det var pure opspind og hun er sigtet for falsk anmeldelse

Odense: Det var pure opspind, at en 23-årig kvinde fra Odense hævdede, hun var blevet forsøgt voldtaget af fire somalisk-udseende mænd.

Ifølge kvinden skulle voldtægten have fundet sted natten til den 30. maj, hvor hun var ude at gå tur med sin hund i Birkeparken i Vollsmose.

Her blev hun pludselig antastet af en arabisk-udseende mand i en bil, der spurgte, om hun ville have et lift. Det takkede hun nej til.

Kort efter kørte bilen ind foran hende, og hun blev hevet ind i den, hvor der ud over chaufføren sad fire mænd med somalisk baggrund.

Kvinden forklarede til politiet, at mændene forsøgte at voldtage hende, men før det kom så vidt havde en ukendt mand grebet ind.

Han truede med at ringe til politiet og kvinden blev lukket ud af bilen.

Voldtægtsforsøget blev først anmeldt næsten en måned senere, og visse ting ved kvindens forklaring gjorde politiet skeptisk.

Under en afhøring erkendte kvinden, at episoden slet ikke havde fundet sted og at det hele var opdigtet.

- Sagsbehandleren har været lidt skeptisk over for anmeldelsen og haft en fornemmelse af, at det ikke var rigtigt. Og det har kvinden nu erkendt, siger politikommissær Leif Sigvardt, Fyns Politi. Når kvinden valgte at anmelde voldtægtsforsøget var det ifølge hendes forklaring, fordi hun var træt af at bo i Vollsmose.

- Hun ville have hjælp fra kommunen til at få en anden lejlighed og så skulle det fremstå, som om hun havde grund til at være utryg ved at bo i området, siger Leif Sigvardt.

Ligesom i andre sager, hvor kvinder opdigter at være blevet voldtaget eller udsat for forsøg på voldtægt venter der derfor også den 23-årige kvinde en sigtelse for falsk anmeldelse.

- Den person, hun beskriver, er så diffus, at man ikke kan sige, hun havde til hensigt at hænge én bestemt person ud. Så havde det været grovere end det er, siger Leif Sigvardt.

Straffen for falsk anmeldelse vil være bøde eller fængsel i op til seks måneder.

I marts blev en 16-årig pige fra Odense idømt 10 dages betinget fængsel for at have opdigtet en historie om, at hun var blevet voldtaget af tre unge mænd ved Skovsbovænget.

Også hun erkendte til sidst ved en afhøring hos politiet, at det var pure opspind.

3.2 Seminar marts 2009

Arrangør

Gynækologisk-Obstetrisk afdeling D

Center for Voldtægts ofre

Kontaktpersoner: Oversygeplejerske Lone Hedemand og sekretær Mette Buus Rasmussen

Tid og sted

12. – 13. marts 2009, Hotel Svendborg

Deltagere

Personale fra de involverede faggrupper i Center for Voldtægts ofre, Odense.

Sygeplejersker fra Center for Voldtægts ofre, Kolding

Retsmedicinsk Institut, SDU

Fyns Politi

OUH, Gynækologisk-Obstetrisk afdeling D, Psykiatrisk afdeling P

Dette års deltagerantal var på 44 personer.

Formål med seminaret

Seminarets formål er at styrke samarbejdet faggrupperne imellem, af hensyn til de ofre som kommer i centret. Det er vigtigt at høre hinandens erfaringer og evt. problemer, som er opstået i løbet af de forskellige sager. På seminaret bliver der taget emner op, som kan være interessante for personalet, som arbejder med Center for Voldtægts ofre. Emner og indlæg bliver foreslået af deltagerne, som herved har indflydelse på indholdet af seminaret. Seminaret er med til at øge forståelsen af hinandens arbejdsområde, og der bliver udvekslet forskellige problemstillinger, som heraf lettere bliver løst eller afklaret

Programmet for 2009

Seminar for Center for Voldtægts ofre Region Syddanmark		
Hotel Svendborg Program 12. - 13. marts 2009		
Torsdag 12. marts 2009		
Kl.	12.00 – 13.00	Bussen afgår fra bygning 40, OUH
Kl.	13.00 - 13.30	Kaffebuffet
Kl.	13.30 – 15.45	A) Velkommen og koncept v/Oversygeplejerske Lone Hedemand B) Sidste nyt i tal & tale v/Sygeplejespecialist Vibeke Ørsted C) Præsentation af Klinisk psykologisk afdeling v/Chefpsykolog Mette Stylsvig D) Præsentation af ny Psykolog i centret Anne Mette Gadgaard

		E) Ungekontakten v/Lene Schultz Larsen F) Plenumdebat – spørgsmål til panelet og andre
Kl.	15.45 -16.00	Kaffe
Kl.	16.00 – 17.30	Personalets rettigheder i Center for voldtægts ofre i forbindelse med f.eks. tavshedspligt, anonymitet og trusler. v/Patientvejleder og Jurist Laila Dahl, Regionsyddanmark.
Kl.	17.30 - 18.00	Check in
Kl.	18.30 -	Middag og bagefter socialt samvær i baren

Fredag 13. marts 2009		
Kl.	09.00 – 10.30	Gennemgang af 1-2 konkrete sager v/Kriminalassistent Niels Banke, Fyns Politi Personfarlig kriminalitet.
Kl.	10.30 -11.00	Kaffe
Kl.	11.00 -12.30	Foredrag: Taget med vold Psykolog Maiken Knudsen, med baggrund i sine mangeårige erfaringer ved Center for Voldtægts ofre i Århus.
Kl.	12.30 – 13.30	Frokost
Kl.	13.30 – 14.00	Amnesty International Stinne Bech fra Amnesty fortæller om Amnesty rapport om voldtægts ofres rettigheder.
Kl.	14.00 – 14.30	Kaffebuffet

Kl.	14.30 – 15.30	Opsamling og forslag til næste år
Kl.	15.30-	Bussen kører retur til OUH.

3.3 Retsmedicin

I 2009 er der sket flere nye tiltag på det retsmedicinske område i Center for Voldtægts ofre på OUH.

Ph.d.-projekt

Et af de mere mærkbare tiltag er opstarten af dataindsamling til Birgitte Schmidt Astrups ph.d.-projekt om voldtægt. Projektet indeholder bl.a. en stor del om ano-genitale skader hos kvinder, der har været udsat for voldtægt. Projektet tager fat om to store problemer i både Danmark og udlandet omkring disse skader.

Det ene problem er *dokumentation* og kvalitetssikringen af det dokumenterede. I Danmark er der tradition for, at når en retslæge har set en skade, så findes den, og den tradition skal vi bibeholde i vores retssystem. Men i nogle udvalgte sager vil det være formålstjenstligt at kunne levere et bevis – et fotografi – af den set skade.

At diagnosticere skader i kønsorganernes slimhinde er ikke særlig let og kræver øvelse. Når en skade ses på en afdød i et obduktionslokale, står alle Retsmedicinsk Instituts syv læger og kigger med, nikker og kommenterer og når en form for konsensus om skadens karakter. Derved lærer yngre læger hurtigt at drage de rigtige konklusioner. En lignende scene ville, mildest talt, være uheldig ved en gynækologisk undersøgelse af et voldtægts offer. Igen vil et fotografi være en god idé.

Ph.d.-projektet formaliserer løsningen på disse problemstillinger med kolposkopisk, digital fotografering af alle ofre under den gynækologiske undersøgelse. Endvidere farves med et blåt farvestof, toluidinblå, for at øge visualiseringen af skader, der jo kan være svære at se i slimhinderne. Dermed er skader både nemmere at diagnosticere og fotografere. Der laves intra- og interobserver undersøgelser af billederne. Dvs., at alle billederne om et par år bliver blandede og blandede, og så skal alle læger kigge dem igennem over to omgange og skrive ned, hvad de mener. Alle bliver sammenlignet med hinanden og sig selv.

Det andet problem er *tolkningen* af fund. Ja, der er set en skade, men hvad betyder det? At der har fundet en voldtægt sted? Sandsynligvis eller måske? Eller er det et uspecifikt fund, der skal sammenholdes med de andre fund og kvindens historie i øvrigt? Al erfaring taler selvfølgelig for det sidste, men der er ikke, hverken i Danmark eller udlandet, lavet forskning, der fokuserer på skader hos unge, raske kvinder efter frivilligt samleje. Så ingen kender skadesfrekvensen ved frivilligt samleje, og dermed mangler grundlaget for en mere præcis vurdering.

Ph.d.-projektet inkluderer i 2010 en større gruppe, ca. 60 frivillige kvinder, der skal undersøges på samme vis som ofrene. Det bliver spændende at se, hvordan det kommer til at forløbe. En udfordring og en oplevelse.

I voldtægtssager er intet særligt præcist, og det er heller ikke et mål i sig selv. Men jo mere vi ved, jo bedre kan alle aktører omkring et center for voldtægts ofre håndtere alle de mange sager. Sager, der alle er unikke, og alle skal forstås i et bredere perspektiv.

Fra retsmedicinsk side takker vi alle for et udmærket samarbejde. Vi er altid glade for de muligheder og den fleksibilitet centeret og politiet viser, for husly og kaffe i ventetider, for ekstralokaler til snak og diskussion og for forståelse for kringlede procedurer.

På vegne af Retsmedicinsk Institut

Birgitte Schmidt Astrup

3.4 Den nye ordning med fast tilknyttet psykolog

Den nye ordning med fast tilknyttet psykolog

Siden 1. februar 2009 har Klinisk Psykologisk Afdeling ydet psykologisk bistand til ofrene ved Center for Voldtægts ofre på afdeling D, som en del af centerets faste tilbud.

Procedure

Alle, der henvender sig i centret, bliver tilbudt, at centrets psykolog tager telefonisk kontakt til dem. Dette sker i reglen på førstkommande hverdag efter besøget i centret. I samtalen yder psykologen akut hjælp og indbyder til en samtale, såfremt det vurderes, at den ramte kan have gavn af psykologisk behandling i dette regi.

Forløb

Tilbuddet har i praksis udmøntet sig i en del forskelligartede tiltag og forløb. Nogle af ofrene har været så belastede på forhånd, at sikkerhed og stabilisering i sig selv har været det primære mål. Andre har haft ressourcer til også at få bearbejdet og integreret traumatet mere grundigt og har således haft længere forløb. Det er værd at bemærke, at 17,8 % af ofrene henvist til psykologen har været 13-14 år. Gruppen af 13-15-årige har desuden vist sig at være særligt psykosocialt belastede.

Fremtidige udfordringer

I lighed med andre centres erfaringer har det også her vist sig særligt svært at etablere kontakt med ofre af anden etnisk herkomst. Overvejelser og evt. alternative fremgangsmåder med henblik på at fremme denne gruppes brug af tilbuddet synes relevant, eftersom der forekommer at være et særligt misforhold mellem disse ofres behov for hjælp og ressourcer til at opsøge og tage imod hjælpen.

I nedenstående tabeller dækker n = 46 alene over det antal ofre, der er registrerede hos og kontaktet af psykolog fra 3.4.2009 til 31.12.2009. Der kan være ofre, der på centeret har modsat sig at blive kontaktet af psykolog, hvorfor disse ikke indgår i statistikken

Psykisk sårbarhed før overgrebet	%-fordeling (n=46)
Psykiatrisk behandling	9 %
Psykologisk behandling	22 %
Kontakt, uspecificeret	17 %
Uoplyst	13 %
Oplyst ingen kontakt	39 %

Psykologkontakt i centeret	%-fordeling (n=46)
Direkte kontakt	85 %
Indirekte kontakt, udelukkende andre instanser	6 %
Ingen kontakt	9 %

Psykologsamtale	%-fordeling (n=39)
Over 5 samtaler	13 %
3-5 samtaler	52 %
Under 3 samtaler*	35 %

*I denne kategori er medtaget første telefoniske samtale, hvortil der er afsat særlig god tid og hvis særlige formål er akut hjælp til offeret.

3.5 Tilbud om opfølgende sygeplejesamtaler i Center for Voldtægts ofre.

I 2009 har Center for Voldtægts ofre tilbudt en opfølgende samtale med en sygeplejerske 2 – 3 uger efter overgrebet. Samtalen varetages enten af den sygeplejerske, der har været til stede i det akutte forløb eller af den kliniske sygeplejespecialist i Centret.

Formålet med denne samtale er primært at sikre, at ofret har relevante steder at søge hjælp og vejledning i tiden efter overgrebet. Tilbuddet er ikke af terapeutisk karakter, men skal ses som et tilbud om en gennemgang af det akutte forløb i Centret, samt en opfølgning på, hvordan situationen er lige nu.

Ved samtalen er det typisk emner som gennemgang af det akutte forløb i Centret, samliv med kæresten, forældre og venners reaktioner, skolegang, søvnproblemer, politiets afhøringer samt opstart af psykologsamtaler, der er behov for en snak omkring. Der spørges ind til, hvorvidt ofret har haft menstruation efter overgrebet og i de tilfælde, hvor ofret har behov for gynækologisk undersøgelse, arrangeres dette i umiddelbar forlængelse af samtalen ved en af afdelingens speciallæger. Såfremt ofret ønsker det, er pårørende velkomne til at deltage i samtalen. Det typisk ved yngre kvinders mødre, at det har været aktuelt.

Ligeledes gives der svar på de prøver for Klamydia, Gonokokker, Hiv og Hepatitis, der blev taget ved det første besøg i Centret.

I 2009 har 26 ofre ønsket en opfølgende sygeplejesamtale. Heraf er 16 udeblevet, hvilket svarer til 62 %.

Denne store udeblivelsesprocent tillægges i høj grad den kendsgerning, at tiden efter overgrebet ofte opleves kaotisk og uvirkelig. Aftalen om samtale indgås i det akutte forløb og kan således nemt glide i baggrunden i den sårbare tilstand mange befinder sig i samtidig med, at ofret måske kontaktes af politi, socialforvaltning, psykolog m.m..

Udeblivelsen kunne også være et udtryk for, at ofret i forvejen har fået etableret en god kontakt til psykologen og ikke orker at etablere yderligere kontakter på det pågældende tidspunkt. Det overvejes, hvorvidt et påmindelsesbrev få dage inden samtalen kunne medvirke til, at flere ville møde op til samtalen eller i hvert fald melde afbud, således at man kunne vide, at det var et aktivt fravalg, og ikke bare fordi aftalen er glemt.

4. Center for Voldtægts ofre

4.1 Styregruppe

Direktør Judith Mølgaard, OUH, Odense Universitetshospital og Svendborg Sygehus
Oversygeplejerske Lone Hedemand, afd. D, Odense Universitetshospital
Ledende overlæge Bjarne Rønde Kristensen, afd. D, Odense Universitetshospital
Afdelingssygeplejerske Annette Henriksen, afd. D, Odense Universitetshospital
Politiassessor Ulla Thybo, Fyns Politi, Odense
Professor Jørgen Lange Thomsen, Retsmedicinsk Institut SDU
Professor Thorkild Sørensen, Psykiatrisk afdeling, Odense Universitetshospital
Sekretær for direktør Sandra Oemig, OUH, Odense Universitetshospital og Svendborg Sygehus

4.2 Arbejdsgruppe til udarbejdelse af årsrapport 2009

Direktør Judith Mølgaard
Oversygeplejerske Lone Hedemand
Afdelingssygeplejerske Annette Henriksen
Sygeplejerske Vibeke Sohn Ørsted
Sekretær Mette Buus Rasmussen
Sekretær Sandra Oemig

Center for Voldtægts ofre Odense
Gynækologisk operationsgang, afd. D
Sdr. Boulevard 29
5000 Odense C
tlf. 6541 2348 (hele døgnet)

Øverste daglige leder:
Oversygeplejerske Lone Schulz Hedemand
e-mail: lone.hedemand@ouh.fyns-amt.dk
tlf. 65 41 23 52